

НАЦИОНАЛЕН ВОЕНЕН УНИВЕРСИТЕТ

„ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

5000 Велико Търново, бу;. „България“ № 76
телефон: (062) 618 822; fax: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

СТАНОВИЩЕ

от професор доктор на науките Севдалина Илиева Димитрова, професор в научна секция „Иновационна дейност и сътрудничество с външни организации“ на Институт „Научноизследователска и иновационна дейност“ при НВУ „Васил Левски“, гр. Велико Търново, бул. „България“ № 76, тел. +359 887 395 307; sevdalinaid_bg@mail.bg

Регистрационен номер 45970 в регистър за научната дейност - <https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/14061>;

Регистрационен номер 14061 в регистъра на академичния състав - <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/14061>;

Област на висшето образование 9. Сигурност и отбрана, Професионално направление 9.ч. Национална сигурност, научна специалност 05.02.24 „Организация и управление извън сферата на материалното производство (отбрана и национална сигурност)“ и

Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки Професионално направление 3.7. Администрация и управление Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

на дисертационния труд на Мартинш Лаува

на тема „УПРАВЛЕНИЕ НА ЧАСТНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ В СПОРТА“,

представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.7. Администрация и управление Научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“

Велико Търново
2023 година

1. Актуалност и значимост на разработвания научен проблем

В съвременната бизнес среда, белязана от многопластови кризи и инфлационни процеси, инвестициите в рисков капитал са колкото необходими, толкова и с непредсказуема възвръщаемост. Независимо от това, общественото развитие повече от всякога се нуждае от инвестиции на капитал в различни дейности. Една от тях е спортът, чието развитие е в пряка зависимост от капиталовите инвестиции. И за да се сведе рисковият характер на тези инвестиции до разумно ниво, от съществена необходимост е прилагането на всеобхватен мениджърски подход за тяхното ефективно управление и възвръщаемост.

На инвестиционния мениджмънт в теорията и практиката са посветени редица научни разработки, но приоритетно в областта на капиталовите инвестиции в ценни книжа, в недвижимо имущество, в икономиката. Докато в мениджмънта на инвестициите в спортна дейност научните разработки са твърде оскъдни, което създава съществени празноти в научното познание на инвестиционния мениджмънт. Това обуславя актуалността на изведения в дисертационния труд научен проблем и работна хипотеза, с решаването и защитимостта на които се предоставят модели и подходи за задълбочени научни познания в областта на спортния мениджмънт, за да се гарантира положителна възвръщаемост на инвестициите в спорта. Още повече, че спортният мениджмънт се явява значим теоретичен инструмент за управление на инвестициите в спорта. А и световната практика е показателна, че управлението на инвестициите в млади спортисти осигурява на инвеститорите бърза финансова възвръщаемост, която превишава средната за страните.

Докторант Мартинш Лаува си е поставил амбициозната цел, свързана с изследване на спецификата на управлението на инвестициите в спорта като инвестиционна дейност, предоставяйки преглед на историческото развитие на тази посока в Латвия и в света, разкривайки основните спортни

дисциплини, в които инвестициите са печеливши и открояване на потенциалните спортни дисциплини в Латвия, които са привлекателни за инвеститорите на основата на анализирани възможности за ефективно управление на частни инвестиции в спорта в латвийската спортна и инвестиционна среда.

Защитимостта на работната хипотеза постигането на основната научноизследователска цел е посредством решимостта на конкретизираните научноизследователски задачи, дефинирането на обекта и предмета на дисертационното изследване.

Широкообхватността на проблематиката на управлението на частните инвестиции в спорта поражда необходимостта от дефинирането на допустимите ограничения на изследванията в дисертационния труд. Извън обхвата на научните ни изследвания остават правните аспекти на управлението на инвестициите в спорта, включително аспектите на частно-публичното партньорство, психологическите аспекти и практическото прилагане на разработената методология извън пределите на Латвия. Времевият период на научните изследвания и емперика се ограничават в периода 2008 - 2016 г.

Получените научни и научно-приложни резултати са в потвърждение на съответствието на темата на дисертационния труд със съдържанието на разработката.

2. Обща характеристика и структура на дисертационния труд

Избраната методика на изследване при разработването на дисертационния труд е основана на общопорилужимите на научното познание методи и инструментариум - теоретически и експериментални (статистическата обработка на данните, анализ и синтез, експеримент, преки наблюдения, оценка на поведението на спортистите и показателите за инвестиции в спортисти и др.).

Получените крайни резултати от изследването са посочени в завършен вид, което е постигнато в рамките на 243 страници. Основният

текст е изложен в обем от 206 страници, в т.ч. 21 таблици и 16 фигури. Приложенията се състоят от 21 стр., в т.ч, 12 таблици, съдържащи съответните данни, подпомагащи аналитичните разчети. Използваната литература включва 109 източника, от които 36 на латвийски език и 76 на латиница, чиято научно-приложна стойност и авторитет на авторите не подлежи на съмнение. Използвани са идеите на съвременни теоретици на развитието на управлението на инвестициите в спорта в световен мащаб.

Дисертационният труд следва класическата структура - увод, три глави, общи изводи и предложения, заключение, използвана литература и приложения. Структурата отговаря на целта и поставените за решаване задачи.

В увода е посочена актуалността на разработвания научен проблем, неговата научна значимост и практическата му приложимост.

В първа глава научните търсения на докторанта са насочени към изследване на теоретико-методологическите основи на инвестиционния мениджмънт в спорта. Акцентите са върху водещите тенденции в развитието на спортния мениджмънт и в частност на инвестиционното управление. Проследени са теоретико-концептуалните основи на приложимите стратегии в спорта, подпомагащи възвръщаемостта на инвестициите в спорта. Направените изследвания и изведените изводи в края на първа глава са в подкрепа на решаването на първата научно-изследователска задача.

Втора глава е с аналитико-приложен характер. Анализирано е състоянието на държавните инвестиции в спорта на Латвия, очертани са проблемните области и представена организационната методика на младежкия спорт в Латвия. Резултатите от емпиричното изследване са в подкрепа на изведените проблемни области в управлението на инвестициите в спорта. Решена е втората научно-изследователска задача на дисертационния труд.

В трета глава е решена третата научно-изследователска задача, като са обосновани стратегическите направления за повишаване на ефективността на управлението на частните инвестиции в спорта в Латвия. Акцентите са на дефинираните критерии за избор на инвестиции, съобразно вида спорт. Идентифицирани са потенциално печелившите спортове и инфраструктурната достъпност. Разработена е иновативна методология за управление на частните инвестиции в спорта.

Изследванията, анализите, модела и предложенията на докторанта са в подкрепа на съответствието на дисертационния труд към изискванията за проблемност и доказване на новост при извеждането на научните и научно-приложните резултати от изследванията в него, чиято положителна оценка не подлежи на съмнение.

3. Характеристика на научните и научно-приложните приноси в дисертационния труд. Достоверност на материала

Дисертационният труд е завършен, постигната е целта на изследването, научно-изследователските задачи са решени. Изложението е в логическа последователност, аналитично, базирано на подходяща специализирана литература и фактологически източници. Проучена е необходимата и в достатъчна степен специализирана литература и нормативна база на изследваната проблематика. Изследванията се основават на добрите практики, тенденции и приоритети в управлението на инвестициите в спорта в Латвия. В подкрепа на това ми твърдение са получените научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд и направените предложения от докторанта.

3.1. Научни резултати:

3.1.1. Теорията за управление на инвестициите в спорта е доразвита като управление на инвестициите в рисков капитал, част от интерпретацията на категорията „инвестиции в спорта“, особеностите на тяхното управление и добрите практики.

3.1.2. Формирани са нови знания в областта на управлението на инвестициите в спорта В Латвия е създадена иновативна методология за

управление на инвестициите в спорта и е разработена система от показатели за оценка на съставните рискови фактори за инвестициите.

3.2. Научно- приложни резултати.

3.2.1. Разработена е иновативна методология за инвестиционен модел в спорта, който ще позволи на инвеститора да постигне доходност от около 45% годишно с възходяща тенденция.

3.2.2. Разработена е стратегия за подобряване на ефективността на управлението на инвестициите в спорта, включително участието на държавата Латвия и на тази основа за увеличаване на стойността му.

3.2.3. В резултат на проучването беше създадено предприятие, което продължава дейността си, подобрявайки се въз основа на придобит преди това практически опит и попълнени теоретични знания.

Научните и научно-приложните резултати от извършените изследвания в дисертационния труд се свеждат до доказване с нови средства на съществени и нови страни в съществуващи научни проблеми и теории. С тях се дообогатява теорията по управление на инвестициите в спорта в Латвия, разширява се познанието за ефективен инвестиционен мениджмънт на основата на иновативна методология.

Резултатите от извършените в дисертационния труд изследвания представляват лично дело на докторанта и очертават значимостта на постигнатите приноси за теорията и практиката на управлението на инвестициите в спорта в Латвия. В тяхна подкрепа е и личният опит на докторанта в спортния мениджмънт в Латвия.

4. Оценка на публикациите по дисертацията и авторството

По темата на дисертационния труд са посочени 8 (осем) публикации, пет от които с характер на научни статии и три научни доклади, публикувани в издания в Латвия и в Естония. Четири от публикациите са самостоятелни, а останалите пет в съавторство в направлението на научните изследвания на автора. Показват задълбоченост и обхватност при подготовката и извършването на научно-

изследователския процес. В хода на процедурата не ми е известно за постъпили писмени мотивирани сигнали за плагиатство. Не съм установила в хода на рецензирането, съобразно компетенциите ми и достъпните ми източници плагиатство в материалите, предоставени по процедурата.

Не ми е известно резултати от изследването в дисертационния труд да са цитирани от други автори.

5. Критични бележки

Нямам критични бележки към дисертационния труд.

6. Заключение

Дисертационният труд, разработен от докторант Мартинш Лаува е завършен и оформен научен труд от изследването на актуален за инвестиционния мениджмънт в спорта научен проблем. Постигнати са значими научни и научно-приложни резултати, доказващи способността на докторанта самостоятелно да разработва важни за теорията и практиката въпроси, свързани с ефективния мениджмънт на частните инвестиции в спорта в Латвия. Разработен е в съответствие с изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България за придобиване на образователна и научна степен “Доктор”, Правилника за неговото приложение и Правилника за обучение и придобиване на ОНС „доктор“ в Национален военен университет „Васил Левски“.

7. Оценка на дисертационния труд

Отчитайки постигнатите научни и научно-приложни резултати в дисертационния труд, достойнства и досегашната успешна научно-изследователска дейност на докторанта, давам своята **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Управление на частните инвестиции в спорта“. **Предлагам на многоуважаемите членове на научното жури** присъждането на образователна и научна степен „доктор“ на Мартинш Лаува в област на висшето образование 3. „Социални,

стопански и правни науки“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство (сигурност и отбрана)“.

20.03.2023 год.

Гр. Велико Търново

Член на научното жури:

проф д.н. Севдалина Димитрова

“VASIL LEVSKI” NATIONAL MILITARY UNIVERSITY
5000 Veliko Tarnovo, „Bulgaria bul.” № 76
telephon: (062) 618 822; fax: (062) 618 899; e-mail: nvu@nvu.bg

OPINION

by Professor Doctor of Science Sevdalina Ilieva Dimitrova, Professor in the scientific section "Innovation activity and cooperation with external organizations" of the Institute "Research and innovation activity" at National Military University “Vasil Levski”, Veliko Tarnovo, Bulgaria Blvd. No. 76, phone +359 887 395 307; sevdalinaid_bg@mail.bg Registration number 45970 in the scientific activity register - <https://cris.nacid.bg/public/scientist-preview/14061>; Registration number 14061 in the register of the academic staff

- <https://ras.nacid.bg/dissertation-preview/14061>

Field of higher education 9. Security and defense

Professional direction 9.1. National security

Scientific specialty 05.02.24 "Organization and management outside the sphere of material production (defense and national security)" and Field of higher education 3. Social, economic and legal sciences Professional direction 3.7.

Administration and Management Scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (security and defense)"

of Martins Lauva's dissertation

on "MANAGEMENT OF PRIVATE INVESTMENTS IN SPORTS",

submitted for the acquisition of the educational and scientific degree "doctor" in the field of higher education 3. Social, economic and legal sciences Professional direction 3.7. Administration and Management Scientific specialty

"Organization and management outside the sphere of material production (security and defense)"

Veliko Tarnovo
2023

1. Relevance and significance of the developed scientific problem

In the modern business environment, marked by multi-layered crises and inflationary processes, venture capital investments are as necessary as they are with unpredictable returns. Nevertheless, social development more than ever needs investment of capital in various activities. One of them is sports, the development of which is directly dependent on capital investments. And in order to reduce the risky nature of these investments to a reasonable level, the application of a comprehensive management approach for their effective management and return is essential..

A number of scientific developments are dedicated to investment management in theory and practice, but primarily in the field of capital investments in securities, in real estate, in the economy. While in the management of investments in sports activity, scientific developments are too scarce, which creates significant gaps in the scientific knowledge of investment management. This determines the relevance of the findings in the dissertation scientific problem and working hypothesis, with the solution and defense of which models and approaches are provided for in-depth scientific knowledge in the field of sports management to ensure a positive return on investment in sports. Moreover, sports management is a significant theoretical tool for managing investments in sports. And the world practice is indicative that the management of investments in young athletes provides investors with a quick financial return that exceeds the average for the countries.

Doctoral student Martinš Lauva has set himself the ambitious goal of researching the specifics of sports investment management as an investment activity, providing an overview of the historical development of this direction in Latvia and the world, revealing the main sports disciplines in which investments are profitable and stand out of potential sports disciplines in Latvia that are attractive to investors based on the analyzed opportunities for effective management of private investments in sports in the Latvian sports and

investment environment.

The defensibility of the working hypothesis, the achievement of the main research goal is through the determination of the specified research tasks, the definition of the object and the subject of the dissertation research.

The wide scope of the problems of the management of private investments in sports gives rise to the need to define the permissible limitations of research in the dissertation work. Outside the scope of our scientific research, the legal aspects of the management of investments in sports, including the aspects of private-public partnership, psychological aspects and the practical application of the developed methodology outside the borders of Latvia, remain. The time period of scientific research and empirics is limited to the period 2008 - 2016.

The obtained scientific and scientific-applied results are a confirmation of the correspondence of the topic of the dissertation work with the content of the development.

2. General characteristics and structure of the dissertation work

The chosen research methodology in the development of the dissertation work is based on the general methods and tools of scientific knowledge - theoretical and experimental (statistical processing of data, analysis and synthesis, experiment, direct observations, evaluation of the behavior of athletes and indicators of investments in athletes and etc.).

The final results of the study are presented in a complete form, which is achieved within 243 pages. The main text is presented in a volume of 206 pages, incl. 21 tables and 16 figures. The appendices consist of 21 pages, including 12 tables, containing relevant data supporting analytical calculations. The literature used includes 109 sources, of which 36 are in Latvian and 76 are in Latin, whose scientific-applied value and authority of the authors cannot be doubted. The ideas of modern theorists of the development of the management of investments in sports on a global scale are used.

The dissertation follows the classic structure - introduction, three chapters, general conclusions and proposals, conclusion, used literature and appendices. The structure corresponds to the purpose and the tasks set to be solved.

The introduction indicates the relevance of the scientific problem being developed, its scientific significance and its practical applicability.

In the first chapter, the scientific research of the doctoral student is aimed at researching the theoretical-methodological foundations of investment management in sports. The emphasis is on the leading trends in the development of sports management and, in particular, investment management. The theoretical-conceptual foundations of applicable strategies in sports, supporting the return on investment in sports, have been traced. The research done and the conclusions drawn at the end of the first chapter support the solution of the first research task.

The second chapter is analytical and applied in nature. The state of state investments in sports in Latvia is analyzed, the problem areas are outlined and the organizational methodology of youth sports in Latvia is presented. The results of the empirical research support the identified problem areas in the management of investments in sports. The second research task of the dissertation has been solved.

In the third chapter, the third research task is solved, and the strategic directions for increasing the effectiveness of the management of private investments in sports in Latvia are substantiated. The emphasis is on the defined criteria for choosing investments, according to the type of sport. Potentially profitable sports and infrastructural accessibility have been identified. An innovative methodology for managing private investments in sports has been developed.

The studies, analyses, model and proposals of the doctoral student are in support of the compliance of the dissertation with the requirements for problemat�icity and proof of novelty in deriving the scientific and scientific-

applied results of the research in it, the positive assessment of which is not subject to doubt.

3. Characteristics of the scientific and scientific-applied contributions in the dissertation work. Credibility of the material

The dissertation work has been completed, the goal of the research has been achieved, the research tasks have been solved. The exposition is in a logical sequence, analytical, based on appropriate specialized literature and factual sources. The necessary and sufficiently specialized literature and normative base of the investigated issues have been studied. The research is based on good practices, trends and priorities in the management of sports investments in Latvia. In support of my statement are the obtained scientific and scientific-applied results in the dissertation work and the proposals made by the doctoral student.

3.1. Scientific results:

3.1.1. The theory of sports investment management is further developed as risk capital investment management, part of the interpretation of the category "investment in sports", the peculiarities of their management and good practices.

3.1.2. New knowledge was formed in the field of sports investment management In Latvia, an innovative methodology for managing sports investments was created and a system of indicators was developed to assess the constituent risk factors for investments.

3.2. Scientific and applied results

3.2.1. An innovative methodology has been developed for an investment model in sports, which will allow the investor to achieve a return of about 45% per year with an upward trend.

3.2.2. A strategy has been developed to improve the effectiveness of the management of investments in sports, including the participation of the State of Latvia, and on this basis to increase its value.

3.2.3. As a result of the study, an enterprise was created, which continues its activity, improving on the basis of previously acquired practical experience

and supplemented theoretical knowledge.

The scientific and scientific-applied results of the research carried out in the dissertation work are reduced to proving with new means essential and new aspects of existing scientific problems and theories. With them, the theory of investment management in sports in Latvia is enriched, the knowledge of effective investment management based on innovative methodology is expanded.

The results of the research carried out in the dissertation represent a personal work of the doctoral student and outline the significance of the contributions made to the theory and practice of the management of sports investments in Latvia. They are supported by the personal experience of the doctoral student in sports management in Latvia.

4. Evaluation of dissertation publications and authorship

There are 8 (eight) publications on the subject of the dissertation, five of which are scientific articles and three scientific reports published in publications in Latvia and Estonia. Four of the publications are independent, and the remaining five are co-authored in the author's field of research. They show thoroughness and comprehensiveness in the preparation and execution of the research process. In the course of the procedure, I am not aware of any written motivated plagiarism reports. In the course of the review, according to my competences and available sources, I have not found any plagiarism in the materials provided under the procedure.

I am not aware of any research results cited in the dissertation by other authors.

5. Critical notes

I have no critical remarks about the thesis.

6. Conclusion

The dissertation work developed by Doctoral student Martinš Lauva is a completed and shaped scientific work from the study of a scientific problem

relevant to investment management in sports. Significant scientific and scientific-applied results were achieved, proving the doctoral student's ability to independently develop important issues for theory and practice related to the effective management of private investments in sports in Latvia. It was developed in accordance with the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria for the Acquisition of an Educational and Scientific Degree "Doctor", the Regulations for its Application and the Regulations for Training and Acquiring a Doctorate in the National Military University "Vasil Levski".

7. Evaluation of the dissertation work

Taking into account the achieved scientific and scientific-applied results in the dissertation work, merits and successful scientific research activity of the doctoral student, I give my **positive assessment** of the dissertation work on the topic "Management of private investments in sports". **I propose to the respected members of the scientific jury** the award of an educational and scientific degree "**doctor**" to Martins Lauva in the field of higher education 3. "Social, economic and legal sciences", professional direction 3.7. "Administration and management", scientific specialty "Organization and management outside the sphere of material production (security and defense)".

20.03.2023

Veliko Tarnovo

Member of the scientific jury:

Prof. DSc Sevdalina Dimitrova